

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

"EL NUEVO PERIODICO"

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316.

31 — Retiro 5839

Leto I.

BUENOS AIRES, 19. MAJA 1934

štev. 34.

NAROČNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50. - Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.
LIST IZHAJA OB SOBOTAH

Chacovski spor pred Zvezo narodov

Poročilo chacovske komisije — Bolivijski in paragvajski narod prelivata kri za tuje kapitaliste in za proizvajalce orožja — Uporabljajo se vsak dan bolj barbarska sredstva — Kje je rešitev?

Komisija, ki jo je bila poslala Zveza narodov v Južno Ameriko, da na licu mesta prouči krvavi spor med Bolivijo in Paragvajem ter skuša pomirjevalno posredovati med obema sovražnikoma, je pred par dnevi predložila svetu Z. N. izčrpno poročilo.

Iz tega poročila, o katerem zastopniki vseh neprizadetih držav izjavljajo, da je zelo nepristransko, izhaja neizpodbitno, da Bolivija in Paragvaj pretakata svojo najboljšo kri za koristi tujih kapitalistov, ki so bili tajni povzročitelji vojne in ki si še vedno prizadevajo zavlačevati čim bolj razrešitev spora.

Na eni strani so se tuji finančni magnati polakomnili po chacovskih petrolejskih vrelih, na drugi pa po masnih dobičkih, katere jim nudi dobavljanje orožja. Zakulisne borbe petrolejskih družb so povzročile požar, netiyo ga pa fabrikanti to pov. pušk, municije in vojaških letal. Zločinska propaganda med obema ljudstvom je zanetila strasti mrznje in sovraštva, ki jih je krvavi boj samo le še bolj razžaril.

Chacovska vojna je prava sramota za Južno Ameriko. Dve državi, ki imata zemlje več ko preveč za svoja prebivalstva, pretakata potoke krvi za 360 tisoč kvadratnih kilometrov skoraj neobljudenega ozemlja. Poročilo chacovske komisije jasno podčrtava posledice, nesmiselnosti morije: Trpljenje in obubožanje obeh ljudstev sta že velika in se bosta le še stopnjevala, če se bo vojna nadaljevala. Vojna v Chacu je prav posebno brezsrčna in strašna. Vojaki se bojujejo v pragozdih, daleč proč od obljudenih središč in v ugonabljalni klimi. Ranjenci in bolniki ne prejemaajo zadostne oskrbe, ker s kromnimi sredstvi ni mogoče organizirati primerno zdravniško službo. Dočim se boj nadaljuje, narašča v zaledju revščina v obeh državah, katerih bodočnost postaja vedno bolj temna. Na bojiščih se koljejo mladi ljudje, univerze pa so zaprte. Toliko bolivijsko ljudstvo, kolikor paragvajsko krvavo potrebujejo mladih in ustvarjalnih moči za svoj gospodarski in kulturni razmah ter za izboljšanje zdravstvenih prilik; cvet teh mladih moči se pa ugonablja na bojišču, v kolikor še ni izginil. Vojna v Chacu je prava katastrofa za civilizacijo.

Ko bi se obe državi domeni-li, da si na katerikoli način razdele sporno ozemlje, bi paragvajsko in bolivijsko ljudstvo imela dovolj in še preveč veliko torišče za pametno in koristno ustvarjanje.

Na mestu tega pa se Paragvajci in Bolivijski medsebojno ugonablajo in segajo po vedno bolj barbarskih sredstvih. Obetajo se vsak dan hujša grozodejstva, ki so pravi afront vseh Južni Ameriki, katera je pred nedavnim spet izpričala svojo miroljubnost z buenosaireskim protivojnim paktom. Bolivijski, ki so se morali umakniti pred paragvajskim pritiskom, so se začeli maščevati z bombardiranjem nezavarovanih paragvajskih mest; letala spuščajo svoje morilno orodje na civilno prebivalstvo. Paragvaj grozi s še bolj barbarskimi protiukrepi: izbral je med bolivijskimi vojnimi ujetniki žrtve ter razglasil, da jih bo dal postreljati, če bo Bolivija nadaljevala z bombardiranjem nevojaških objektov. Bolivija spet odgovarja, da bo prinesla nad paragvajsko glavno mesto Asunción razdejajo, če se bo ta grožnja uresničila, na drugi strani pa spet grozijo, da bodo začeli uporabljati strupene pline.

Vse to kaže, da je chacovska vojna prišla sedaj v takšno fazo, da obeta postati blazno uničevanje vsega, kar se uničiti da. Napovedi o represalijah proti vojnimi ujetnikom kažejo, da obeta v obupu stopnjevano brezmejno sovraštvo prekositi celo grozodejstva, ki so se vršila v svetovni vojni. Skrajni čas je torej, da se blazna chacovska morija konča.

A kje je rešitev?

Dokler so Bolivijski računali na premoč, izvrajočo iz svoje boljše vojne opreme, so bili gluhi za vsa miroljubna prigovarjanja. Sedaj pa noče Paragvaj

ničesar vedeti o mirni poravnavi, ker je njegova vojska dosegla v Chacu velike uspehe in so ti uspehi vzbudili osvojevalne militaristične težnje v narodu. Paragvajski pohlep je začel sedaj siliti tudi preko spornega ozemlja v prej nesporno bolivijske kraje.

Kje je torej rešitev?

Chacovska komisija je tudi to važno točko proučila in je prišla do zelo preprostega zaključka: Niti Bolivija niti Paragvaj ne moreta na lastnem ozemlju izgotoviti ene same puške. Vse orožje jima prihaja iz drugih držav. Ker je pa vojna brez morilnega orožja nemogoča, je rešitev zelo enostaven. Če je drugim državam res kaj na tem ležeče, da se chacovska morija konča, potem naj ukrenejo tako, da vojskujoči se državi ne bosta več prejemale orožja iz tujine. V poštev pride 17 držav, ki izdelujejo orožje in ga izvažajo; te države naj prepovejo izvoz v Bolivijo in Paragvaj.

Kontrola naj se poveča s tem, da tudi obmejne države (Argentinijska, Brazilija, Peru in Chile) skrbno nadzirajo vsako pošiljatev namenjeno v omenjeno deželo ter zaplenijo vsak zaboj, ki diši po smodniku. Vojna se bo tako končala radi pomanjkanja sredstev za njeno nadaljevanje.

O tem predlogu je v četrtek začel razpravljati svet Zveze narodov in je angleški zastopnik Eden predlagal, naj prizadete države zaplenijo vsako pošiljatev vojnega materiala, namenjenega Boliviji in Paragvaju. Po govorih zastopnikov posameznih držav, ki so v tem pogledu prizadete, izgleda, da bo Zveza narodov ta predlog osvojila.

In to bi bilo vsekakor želeli v interesu miru in nadaljnega boljšega kulturnega in gospodarskega razvoja v Južni Ameriki. Dragocene človeške krvi je bilo itak že dovolj prelite v tem tako malo obljudenem delu sveta.

Madžarske spletke proti Jugoslaviji

Par dni pred otvoritvijo novega zasedanja sveta Zveze narodov so Madžari presenetili ženevske diplomate s krogi z note, v kateri zahtevajo, naj Zveza odpošlje na madžarsko-jugoslovansko mejo posebno komisijo, ki naj prouči razne obmejne incidente, kateri so se dogodili tekom poslednjih let in ki so zahtevali baje več človeških žltev. Po mnenju madžarske vlade so ti incidenti takšne narave, da bi utegnili vznemirljivo vplivati na odnose med Jugoslavijo in Madžarsko, kar bi ogrozilo mir v Evropi; radi tega da je dolžnost ženevske organizacije, da posreduje.

Madžarska zahteva je bila postavljena na začasni dnevni red razprav. Čez nekaj časa je bilo objavljeno besedilo note, v kateri se navajajo pretežna grozodejstva jugoslovanskih granicarjev, v glavnem pa se obdolžuje Jugoslavija, da je skoro popolnoma zaprla mejo med obema državama, pa da je radi tega močno oškodovan madžarski izvoz.

Nepričakovani nastop Madžarov je v Ženevi vzbudil presenečenje, ker širša evropska javnost doslej ni bila poučena o nepričakih, ki so se dogajale na meji med Jugoslavijo in Madžarsko; slednja se doslej se nikoli ni pritožila na Zvezo narodov radi kakršnih incidentov. Jugoslovanska delegacija je sprejela vest o tem madžarskem manevru z veliko hladnokrvnostjo in so zastopniki Jugoslavije izjavili novinarjem, da jih madžarska nota naravnost veseli, ker jim bo dala priložnost, da pred širšo javnostjo objasnijo nekatere prav zanimive zadeve, ki o njih doslej niso hoteli govoriti. Postopanje Madžarske pa smatrajo za neprijateljsko v toliko, ker ni budimpeštanska vlada nič sporočila v Beograd, da se namerava obrniti na Zvezo.

Zanimivo je, da so Italijani brž začeli izjavljati, da jih je madžarski korak presenetil in da niso prav nič vedeli o madžarskih namelih. Skoro v istem hipu so tudi v Budimpešti javili, da so popolnoma neutemeljene vse one vesti, ki pravijo, da hočejo Madžari spletkariti proti Jugoslaviji po navodilih neke druge vlasti.

Ni nobenega dvoma, da bo imela jugoslovanska delegacija mnogo gradiva, s katerim bo mogla utemeljiti previdnost jugoslovanskih oblasti na meji z Madžarsko, ki je postala v zadnjih letih priljubljeni tabor raznih oseb, ki spletkarijo proti notranjemu redu in miru v Jugoslaviji. Čela vrsta atentatov proti železnicam, mostovom in ošeham se je pripravila na Madžarskem in o mnogih atentatih, ki so bili zasačeni pri "delu", so jugoslovanske oblasti neizpodbitno ugotovile, da so se priklatili preko meje v Jugoslavijo z madžarskimi petnimi listi. Krohot, morilec bivšega ministra Neudorferja, je svoje pekenske stroje prinašal iz Madžarske; Oreh, ki je hotel v Zagreb izvršiti atentat, in ki je bil pred par dnevi radi tega obešen v istem mestu, je prišel v Jugoslavijo preko avstrijske meje z madžarskim potnim listom; madžarski potni list je imel tudi njegov

RAZNE VESTI

"Francoski teden" je organizirala v Moskvi skupina ruskih znanstvenikov. Ob tej priliki je prišlo v Rusijo na obiske več francoskih učenjakov, katere vodi prof. Perrin, član francoske akademije.

O Torglerju, nemškem komunističnem poslancu, ki je še vedno v ječi, dasi je bil na procesu radi požiga nemškega državnega zbora oproščen, pravijo, da se je "spreobrnil", da je postal nacijevce in da bo kmalu izpuščen na svobodo.

V Peruju so uvedli razporeko in po zahtevi, ki ga je odobril parlament, zadostuje, da sta oba zakonca z njo zadovoljna. Škof v Lini je objavil poslanico, v kateri ostro napada uvedbo razporeke. V znak protesta se preteklo soboto ni vršila v Peruju nobena božja služba v nobeni cerkvi.

Prekoceanski parnik "Albert Ballin" je v Bremerhavenu zavozil v neki vlačilec ter ga potopil. Sedem oseb je utonilo.

V mnogih severnoameriških državah je pretekli teden divjal mračen veter, ki je dvigal mogočne oblake prahu in skoraj popolnoma uničil polja, posejana z zimsko pšenico. Računajo, da je veter dvignil v zrak nič manj ko 300 milijonov ton zemlje.

Bankir Insul je plačal jamščino, pa so ga radi tega izpustili začasno na svobodo.

Nemčija nakupuje motorje in drug material za letala v Združenih državah, ki oddajajo baje Nemcem eno tretjino svoje celokupne zadevne proizvodnje. Letos so nakupili materiala že za kakšnih 150 letal. Nemcem, ki imajo itak sami močno industrijo, se očitno zelo mudi z oboroževanjem.

Strašno točo so imeli na Portugalskem, vzhodno od gorovja Estrella. Uničila je nasade in vinograde ter povzročila mnogo milijonov škode. Porušila je mnogo bajt in je kakšnih 2000 kmetov brez strehe. Nastala je tudi poplava in je voda odnesla preko tisoč ovac.

Rusi bodo začeli izvažati stroje na Turško. V to svrhu je sovjetska vlada dovolila Turčiji 8 milijonov dolarjev kredita; Turčija bo stroje odplačala tekom 25 let s pridelki. Pogodba določa tudi, da bodo ruski strokovnjaki zgradili na Turškem veliko tekstilno tovarno in ogromno radiopostajo.

Letalec Sabelli in Pond, ki sta odletela iz New Yorka proti Rimu, sta morala pristati na Irskem, ker se jima je bil na poti pokvaril motor.

spremljevalec, ki ga je bil vodil iz Italije in preko Avstrije čez mejo; in drugih takšnih slučajev je še mnogo.

Notranji minister Živojin Lozić je že moral imeti svoje razloge in svoje dokaze, ko je pred nedavnim izjavil v narodni skupščini, da je vlada obveščena o novih atentatih in zločinih, ki jih pripravljajo za poletje nekateri emigranti "s pomočjo neprijateljsko razpoloženega inozemstva" in da bodo oblasti porazdelile med prebivalstvo savske hanovine puške, da se bo moglo braniti proti vpadam, ki se organizirajo izven državnih mej.

Vpriču teh in podobnih dejstev ni preveč verjetno, da se bodo ženevski diplomati čudili previdnosti jugoslovanskih oblasti ob meji z Madžarsko.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Romunski zunanji minister Titulescu, ki se je pred nedavnim mudil v Parizu

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

DR. WILFAN V LJUBLJANI

Bivši tržaški poslanec v rimskem parlamentu in predsednik manjšinskih kongresov dr. Josip Wilfan se je mudil v Ljubljani in je 11. aprila predaval pod okriljem društva "Pravnik" o pomenu in nalogah manjšinskih kongresov. Govoril je o težavah, na katere so naleteli dosedanja manjšinski kongresi, na katerih so zastopane toliko različne narodnosti, ter zavračal očitke, da so ti kongresi premalo aktivni, premalo odločni. Govoril je podrobno o doseženih uspehih ter podčrtal glavni namen kongresov, katerim že dolgo vrsto let predseduje: pripravljati javno mnenje na boljše razumevanje manjšinskih vprašanj in vplivati tako na predstavnike evropskih držav, da omogočijo manjšinam čim udobnejše življenje v nenaacionalni državi.

ZGODNJI JEČMEN

Na kmetijski ogledni in kontrolni postaji v Osijeku je pogledal ječmen klasje že 16. aprila, par dni pozneje pa je šla v klasje tudi neka zgodnja vrsta pšenice. Ljudje so se res čudili temu nenavadnemu pojavu, dasi je letos prav zgodaj nastopilo toplo vreme. Niti najstarejši kmetovalci iz Slavonije ne pomnijo, da bi bil ječmen kdaj šel v klasje pred 15. aprilom.

TUJSKI PROMET V DUBROVNIKU

S parnikom "Prestolonaslednik Petar", ki je na krožnem potovanju, je prispelo sredi aprila v dubrovnik mnogo švicarskih turistov. Tudi "Oceanica" in "Saturnia" od Cosulichove pomorske družbe sta pripeljali v Dubrovnik skoro dva tisoč turistov, ki so si hoteli ogledati mesto. Zanimanje za prekrasno dalmatinsko obalo narašča vsako leto bolj in se tujski promet vprav zadovoljivo razvija.

Preganjanja v Avstraliji

Intervencija jugoslovenske vlade

"Novi iseljenci", glasilo Saveza izseljenskih organizacij, prinaša v svoji zadnji številki podrobnejše poročilo o strahovitih preganjanjih, ki so jih morali pretrpeti tujci, med njimi tudi prav mnogi Jugoslovani, naseljeni na ozemlju zlatih rudnikov v Zapadni Avstraliji.

V nedeljo 28. januarja zvečer sta se spopadla v italijanskem "Home hotelu" v Kalgoorlie Avstralec G. E. Jordan in Italijan C. Mattaboni. Italijan je nasprotnika udaril s pestjo, da se je ta zvrnil in pri tem tako nerodno padel, da si je prebil lobanjo ter čez nekaj ur umrl. Ko se je to razvedelo, je velika skupina Avstralcev napadla hotel, ga razdejala in zapalila. Tu je množica pobesnela ter se spravila še na druga poslopja, kjer so prebivali tuji priseljenci; plenila, razbijala in požigala je njihove trgovine in domove. Policija je bila prešibka in ni mogla zadržati besnega navela. Okrog 11. ure zvečer se je druhal polastila tramvajev ter se odpeljala proti Boulderu, kjer je nadaljevala svoje barbarsko delo. Uničila je tri hotele, tri klube, 15 trgovin in mnogo zasebnih hiš. Ulico Hanan je dobesedno opustošila.

OBLAKI KOMARJEV V SRBIJI

V nekaterih krajih južno od Donave in ob Vardarju v Južni Srbiji so se pojavili veliki oblaki komarjev, ki so bili tako gosti, da so na nekaterih krajih zatemnili sonce. Tako vsaj zagotavljajo poročila. Radi te nadloge je močno trpela živina in mnogo konj, krav in ovac je poginilo. Kmetje zažigajo velike kresove, da se obranijo komarjev. Minister za poljedelstvo je razposlal na pristojne oblasti navodila za pobijanje te hude nadloge, kmetje pa prosijo nebo, da bi se čim prej ulil rešilni dež.

IZVRŠITEV DVEH SMRTNIH OBSODE

Preteklo soboto so obesili v Zagrebu obsojenca Oreba in Begovića, ki sta bila pripravljala atentat na kralja Aleksandra ter jima je radi u smrti dve detektivov sodišče v Beogradu prisorilo smrtno kanen. Njegov drug Podgorelec, katerega je bil pomiloščen.

Že je izgledalo, da se bodo domačini pomirili, ko se je začela med rudarji agitacija proti tujcem. Domačini so imeli 20. januarja zborovanje, na katerem so sklenili, da ne poidejo na delo, dokler se vsi tujci ne odpuste. Iz bližnje naselbine, v kateri so prebivali po večini jugoslovanski priseljenci, se je tekoni zborovanja slišala eksplozija, ki je zborovalce razburila, ker so nekateri začeli širiti govorice, da so si tujci pripravili orožje in municijo ter da nameravajo napasti domačine. Druhal je navala proti Jugoslovanskim domovom, a je nalatela na odpor. Jugoslovani so bili za silo oboroženi ter so se bili odločili, da bodo branili svoje družine in svoje domove. Vnela se je prava bitka, ker so rudarji otvorili ogenj iz pušk in revolverjev, katere so bili pokrali v mestnih orožarnah. Boj je trajal nekoliko ur, dokler ni Jugoslovanom zmanjkala municija. Ker se niso mogli več braniti, so se spustili v beg s svojimi družinami, na bojišču pa so pustili ubitega rojaka Jožo Katića. Druhal je vdrla v okraj, ki so ga Jugoslovani izpraznili, pokradla je, kar se je ukrasti dalo, nato pa zapalila hiše, ki so bile večinoma lesene. Gorelo je cele tri ure in je požar popolnoma upepelil 80 hiš. Med uničenimi

zgradbami je tudi dvorana Hrv. Slovanskega društva v Boulderu.

Pro teh izgrediv se je začel splošni beg strancev z zlatih poljan v druge kraje, večinoma v Perth, mnogi pa so se napol nagi, lačni in razcapani skrivali po gozdovih s svojimi ženami in z deco. Izgubili so vse svoje imetje in rešili samo golo življenje.

Zverinski val besnosti proti tujcem je zajel od šest sto do osem sto naših rojakov, ki so si že leta in leta služili bridki kruh v globokih rovih avstralskih zlatih rudnikov. Svoj čas so v teh rudnikih delali samo tujci, ker so se domačini izogibali težkega in nevarnega rudarskega dela.

Kakor vsak škrtca izseljenec, tako so si tudi Jugoslovani v Zapadni Avstraliji trgali od ust, da so nekaj prihranili ter si postavili lastne domove, skromne hišice. V enem samem dnevu je požar uničil sad njihove štednje in njihovega truda. Tamošnji listi popisujejo pretresljive prizore: terorizirani tujci, posebno žene in otroci so bili kakor poblašneli od gorja, trpljenja in strahu.

Črez par dni so oblasti začele iskati pobegle priseljence. V najbolj izdatni meri jim je priskočila na pomoč "Rešilna vojska", katere člani so hodili po gozdovih ter razdeljevali lačnim ubežnikom jedila in vodo. Vpostavili so tudi zvezo med posameznimi člani družin, ki so se bili zgrubili na begu. Tako so mnogi rudarji šele po par dneh izvedeli za usodo svojih žen in otrok, pa tudi o bratno. Kakšno grozno trpljenje so morali pretrpeti ti nesrečniki, to si pač lahko predstavljamo že po tem samem dejstvu.

Trezna avstralska javnost je zločinško protitujsko divjanje obsodila z vso odločnostjo. Zveza zapadnoavstralskih listov je otvorila javno nabiranje prispevkov za prizadete priseljence.

Vest o preganjanjih v Avstraliji je naredila tudi v Jugoslaviji globok vtis in vzbudila sočustvovanje z nesrečnimi rojaki, ki so po nedolžnem morali toliko pretrpeti. Jugoslovenska vlada je dala svojim diplomatičnim zastupnikom na vodila, naj zahtevajo zaščito življenja in imetja jugoslovanskih izseljencev. Iz izseljenskega fonda je bilo nakazanih 25.000 dinarjev kot prva pomoč prizadetim.

LETNIH \$ 5.—
ni mnogo za dober in zanimiv
list velikega formata
NAROČITE SE!

VESTI S PRIMORSKEGA

„PLEBISCIT“ V JULIJSKI KRAJINI

Nova poročila o nasiljih povodom zadnjih volitev

Iz raznih krajev Julijske krajine poročajo o poteku takozvanega fašističnega plebiscita in o nasilju, ki so ga nad našimi ljudmi izvajali fašisti, karabinerji in drugi fašistični oblasti, ki so hoteli izsiliti za režim ugodne glasove tudi od takšnih oseb, o katerih so sumili, da se bodo izrekli proti fašistični listi.

V Zabičah pri Bistrici sploh niso dajali volilcem glasovnic v roke, največ je zanje glasoval član komisije. V dvorano je prišlo šest naših fantov, pa je eden izmed njih zahteval glasovnico, a dobil na mesto nje zausneco. Fantje so reagirali, v dvorano so prišli še drugi domačini. Nastal je velik tepež, stolice so se lomile in miže prometavale. Bilo je več ranjenih, med njimi skoro vsi člani komisije. Prihiteci so karabinerji in vojaki, ki so mnogo domačinov aretirali.

V Tinjan, v Istri, je prišla na volišče večja skupina istrskih kmetov, ki so javno izjavili, da hočejo tajno glasovati; odločili so se bili baje, da bodo glasovali proti. Fašiste je njihova zahteva razkačila tako, da so navali na nje ter jih mnoge ranili. Enega so baje tudi ubili. Vest pa še ni potrjena.

V Borštu in okolici so oboroženi fašisti strahovali ljudi. Pretepli so na poti dva mladeniča, ki nista bila volila; enemu so s puškinim kopitom zbil zob ter ga potem tirali na volišče, dočim jima je drugi ubežal. Nekoga 74 letnega domačina so doma pretepli, ker ni šel volit; volit pa ni šel, ker je star in betežen.

V Materiji je podežlat poslal karabinerje, da so ljudi tirali s puškami na volišče, pa je tam on sam glasoval za vse prisotne. Pri preganjanju naših ljudi se je tudi ta krat vneto udeleževal domači renegat Babuder.

DOPOLAVORO V SLOVENSKIH KRAJH

Fašisti so začeli z večjo vneto ustanavljati dopolavorske organizacije po slovenskih in hrvatskih vaseh na Primorskem. Tako so že pred tedni dobili dopolavore v Ilirski Bistrici in

v Prestranku, sedaj pa je ta "sreča" doletela še druge vasi. Enaka društva so ustanovili v Dutovljah, Divači, Neverkah, Barki in Skofijah. Nove organizacije so že opremili z vsem mogočim sportnim orodjem, knjižnicami in radijskimi sprejemnimi aparati. Za delo v teh društvih so angažirali tudi krajevno učiteljstvo in drugo uradništvo ter celo zdravnike, ki naj bi vodili zdravstveno-higijenske tečaje.

Fašistični oblastniki so očitno spoznali, da se z nasilnimi sredstvi ljudje ne dajo pridobiti. Zato so pričeli v zadnjem času na vso moč širiti dopolavorski pokret, ki naj bi s svojimi plesnimi in sportnimi prireditvami, s turistično in drugimi takimi zabavami dosegel zlasti pri dorasčajoči slovenski mladini kaj več uspehov.

KRVAV PRETEP MED SLOVENSKIMI NABORNIKI IN KARABINERJI

Postojna, aprila 1934. Takoj po velikonočnih praznikih so naborniki iz naših vasi odhajali v notranjost Italije k odslužitvi vojaškega roka. Dne 7. t. m. se je zbralo lepo število slovenskih fantov v Št. Petru na Krasu. Med naborniki so bili pomešani tudi drugi fantje, da tako kot običajno proslavijo odhod nabornikov in zalijejo slovo z vincom po domačih gostilnah.

Tudi v Penkotovi gostilni je bilo zbranih lepo število fantov s Pivke, ki so prepevali slovenske pesmi, ker drugih ne znajo.

Mimo pa je prišel šentpeterski komisar javne varnosti Belluomo, nam že znan po svoji surovosti, veliki nestrpnosti in drugih slabih lastnostih, ki jih je že večkrat pokazal in je prava šiba božja za vse področje šentpeterske policijske oblasti.

Komisar Belluomo je stopil v gostilno in ves ogorčen nad veliko predrznostjo nabornikov zahteval, da nehajo s prepevanjem slovenskih pesmi.

Prisrčen smeh fantov je bil odgovor: njegovi zahtevi in fantje se niso pustili motiti in mirno prepevali dalje. Komisar, ki je uvidel, da ni kos krepkim pivskim fantom, je poklical na pomoč karabinerje.

Ti so s svojim surovim nastopom izzvali pretep, ki je končal tako, da je Belluomo obiežal na tleh z odprto lobanjo in tudi nekaj karabinerjev je odneslo vidne znake na svojih kožah.

Po posredovanju zakupnika bufeta šentpeterskega "dopolavora" Torkarja, so aretirali več fantov ter jih osumili, da so prepevali slovenske pesmi v Penkotovi gostilni in da so odgovorni za posledice in sicer: Alojza in Franca Šenkine, Janeza in Jožeta Vrbh, Tomsič Janeza in Novak Adolfa, vsi doma iz Šembij. Logar Ludvika iz Podtabora in 6 fantov iz Trnja.

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović
Vestno zdravljenje notranjih, želočnih in srčnih bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMERNE CENE

OLAJSAVE ZA PLAČEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle Bompland No. 709

Začenja pri ul. Dorrego 931, v. šina Triunvirato 1500
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

NA VSE NAČINE POSKUŠAJO

Vseh mogočih metod se poslužujejo fašisti v svoji gorečnosti, da bi svojo kulturo spravili najprej v naše male otroke. Do sedaj nisno nikjer slišali, da bi se v Primorju posluževali tudi naših slovenskih dialektov. V Podbrdu so že večkrat priredili v "Dopolavoru" neke otroške igrice, ki se navadno vršijo v italijanskem jeziku, a fašisti dovolijo, da se smejo vršiti tudi v slovenskem vaškem dialektu, nikakor pa se ne sme uporabljati čisti slovenski jezik! To je strogo prepovedano. Ker fašisti vidijo, da z italijanskim jezikom pri takih in sličnih prireditvah dosežejo le borne uspehe predvsem, ker ljudstvo posebno otroci, nikakor ne razumejo italijanskega jezika, so sedaj prenesli ta sistem tudi drugam. Tako poročajo, da so imeli že dvakrat take otroške igre v Škodnikovem konviktu v Tolminu. Gotovo se ne bo tukaj ustavila ta fašistična novost, ampak jo bodo pridno presajali v naše gorske vasi. Res velika je fašistična ljubezen do naših otrok!

RAZNARODOVALNO DELO V IDRIJI

V Idriji je ob 9. uri vsako nedeljo sv. maša za vojaštvo in za priseljene Italijane. Mašuje italijanski pater, ki tudi pridiga v italijanskem jeziku. V današnjih razmerah bi to ne bilo nič posebnega, toda dogaja se še nekaj drugega. K tej maši, med katero je torej italijanska pridiga, prihajajo slovenski otroci. Učitelji jih pripeljejo. Otroci so poleg tega vsi uniformirani, nosijo obleko "Balille" — fašistične mladinske organizacije. Za otroke je ta maša obvezna v smislu šolskih dolžb. Poleg tega pojejo otroci v italijanskem jeziku pod vodstvom italijanskega dirigenta. Samo nekaj otrok pride včasih tudi k sv. maši s slovenskim petjem in pridigo.

FANTE IZ KOŠANE SO POMILOSTILI

Dne 2. oktobra 1933 so bili v Košani aretirani skoro vsi fantje, ker so na neki fantovščini prepevali slovenske pesmi. Odvedeni so bili v zapor in 6 fantov je bilo malo pred lanskimi božičnimi prazniki v Trstu obsojenih na od 2 do 4 leta ječe. Veliko je bilo presenečenje in veselje, ko so se vrnili domov tisti teden po Veliki noči. Namreč, vseh šest fantov je bilo pomiloščenih na Mussolinijev ukaz zato, ker je vsa Italija ob zadnjih volitvah enoglasno izrazila zaupnico fašizmu in njegovemu vodji. — Kot se da razbrati iz njihovih obrazov, se fantom ni godilo dobro, ker so vsi zelo suhi in blesti. Kljub vsemu veselju pa je bil eden izmed njih, Tone Martinčič (Šimacov) potr in žalosten, ko je dobil rojstno hišo prazno in zaprto. Med tem, ko je bil v zaporu mu je od žalosti in skrbi umrla mati.

PRETEP RADI SLOVENŠČINE

Dne 5. aprila je prišlo v neki tržaški gostilni do pretepa med slovenskimi delavci in fašisti. Vzrok je bil ta-le: Slovenci, ki so večkrat zahajali v dotično gostilno, so se razgovarjali, kakor po navadi, v svojem jeziku, daši so bili vstopili v lokal nekateri fašisti. Eden izmed črnosrajčnikov je začel vpiti na delavce, naj govorijo italijanski, ker je Tržič v Italiji. Delavec, Slovenec, je izživaču odgovoril, da njega nič ne briga, kako in kaj govorijo drugi ljudje. To je zadostovalo. Fašisti so navalili na delavce in začel se je pretep, da je vse letelo po zraku. Eden izmed provokatorjev je potegnil revolver in začel streljati; ranil je dva Slovence, enega v nogo, drugega pa v roko. Prihitela je policija, ki je Slovence vzela na zapisnik, Italijane pa pustila na miru.

PODLISTEK

Franjo Krašovec:

JESENSKI IZPREHODI PO ITALIJI

(Odlomki iz starega popotnega dnevnika iz 1. 1909)

(Nadaljevanje)

Bilo je v popoldanskih urah. Močno so odpele orgle v katedrali sv. Januaria. Iz njenih poltemnih prostorov stopam ven v božje pomladansko solnce na neapeljsko "chiajo". Kar je Dunaju Prater, to je Neaplju morsko nabrežje. Aleje, perivoji, nasadi, zabavišča — vse tako lepo razporejeno. Ustavim se ob vojni cesti in sem na klopico v senco pomaranč.

Slika za sliko se koleba pred mano; vse tako pestre in raznolike, da jih čuti ne morejo sprejmati v vsej njihovi obsežnosti. Tukaj podajam le spomine; slike, motne in zabrisane, kot se prikazujejo zbuženemu sanjaveru.

Elegantni neapeljski svet prihaja na korzo. Polnokrvni iskri arabci vozijo mestno plemstvo po raskavem tlaku. Med njimi mali pleteni vozički, jih vlečejo poniji, brzdan od mladoletnih markezov in contejev. Na polotok Posilipo so namenjeni, kjer hladnejši pihajo vetrovi.

V mladi travi ob cesti leži in se naslaja ob lastnem brezdelju neapeljski proletarec. "Dolce far niente" je smoter njegovega življenja. Leži v travi in sreba ostrige. Ali zavida bogate plemiče, ki v prelestnih kočijah švigajo mimo njega, ali se jim posmehuje? V brezdelju uživa;

va; to se mu čita na obrazu. Dolgo sem gledal v tega človeka, pa sem se mimogrede spomnil na mično anekdoto, ki sem jo čul nekoč v velski družbi: Bil je vroč poletni dan in v senci košatih dreves, ob cesti, so lenarili trije cigani. Prijezdi mimo graščak iz bližnjega gradu. "Lenuhasta golazen, vi, cigani! Kdor je najbolj len izmed vas, dobi cekin!" Prvi cigan skoči na noge in pomoli graščaku svojo desnico. Drugi se polagoma vzravna v travi. Tretji pa se ne zgane in samo reče graščaku: "Gospod, če ste tako dobri, da bi mi deli cekin v ta-le žep!"

Koketne neapeljske matrone se vozijo v blestečih karocah na izprehod; človek bi rekel, da skoro leze na baržunastih sedežih. Črnokodre hčerke južnega solca so v njihovi družbi; leno in zaspano igrajo s svojimi pahljačami. V to pestro sliko se pletejo še mnoge druge pesterješe. Cenjeni čitatelj, ali si že kdaj čul o neapeljskih dvokolnicah? Med civiliziranim vozovjem prav nazadnjaško učinkujejo. Vsak prostorček, od sedežev do ojes je zasedeno; na konju pa sedi priganjač. Ubogo kljuse, ki peso sedmorice oseb komaj vleče! Največ se poslužuje tega prometnega sredstva služinčad, pa tudi okoličanski viničarji in ribiči polnijo prostore teh čudnih vozov. Med hruščem in truščem, ki ga delajo potniki, se kaj neharmonično razlega riganje oslov. Brezsrčni priganjači te flegmatične živali, ki se je tu poslužuje staro in mlado, visoko osličkov. Ubogi neapeljski mezezi in nizko, pa še prekašajo glasove Vse jezdi na njegovem potrpežljivem hrbtu. Starci in otroci, ribiči in viničarji, kmetice s polnimi košara-

mi zelenjave, postrežniki, uradniki: lepa je slika in vredna mojstrskega čopiča, kadar jezdi častitljiv oče kapucin na ponižnem oslu po strmih, ozkih ulicah navzgor.

Ne daleč od nabrežja se raztezajo neapeljski perivoji — pravo mesto za neapeljske sanjarije. Bujna vegetacija, kakršne še ni videlo naše severno oko, balzamični duhovi, tihi paviljoni, klopice, vodopadi, zlate ribice — vse tako ne navadni južni bujnosti poleg tega pa čaroben razgled na neizmerne morske planjave. To je gotovo eden izmed najkrasnejših kotičkov sveta.

Visok zid loči te prijetne prostore od prostega morja. Tu sloni poetični in sanjavi del občinstva, prislušujoč brezkončnemu šumljanju valovečega vodovja. Isto večno valovanje je to, ki je nekoč uspavalo potrpežljivega Odiseja. Tam na obronkih Sorrenta, pred malo vaško cerkvico, še danes kažejo dve grčasti, tisočletni oljki, pod kojih streho je plemeni Odisej po svoji rešitvi bajne prebil noč. S kakšnimi občutki blaženstva nam plavajo pogledi po oni morski gladini, ki so jo muze odele v tako krasen, brezkončen čar! Pri zvokih Homerovih verzov se nam je porajala lahna slutnja o krasoti tega dražestnega azurnega zaliva. Odiseja, visoka pesem domotožja, nam je vzbudila hrepenenje po tujini! S sladkim trepetom smo sledili iznajdljivemu junaku v pravljici pokrajine oddaljenih morja in skoro smo mu zavidali njegovo usodo. In zdaj vdičavamo isti blažilni zrak, ki je na penjal njegova jadra....

Človeško oko se ne utruja, ko gleda modro valovje. Rtasti otok Capri loči prav ozka vodna cesta od celi-

ne. Kakor fantastičen oblak se razgrinja ta otok pred nami; daši obmejuje morje, ne more zabrisati v nas vtisa o brezkončnosti teh širnih planjav.

Sredi nabrežnih gajev se dviga paviljon za godce. Tu svira vojaška godba pozimi in poleti svoje živahne južne poskočnice in veličastne himne. Vse naokrog valovijo množice ljudstva v najbolj bujni raznoličnosti. Poleg vzravnane patricije, v glače orokovičenega, krevsa ribič iz Sante Lucije v rdeči čepici, modri jopici, robusten in zagorel sin narave. Povsod naletiš neizogibno na Albionovega sina v družbi visokih Angležinj. Bosonogih otrok seveda ne manjka v tem vrvežu. Preščipljeni častniki, vpijoči otroci, resni družinski očetje "lazararoni" — predstavitelji najnižje družabne vrste v Neaplju — vse to se pestro meša eno z drugim; pije se črna kava, srka led in limonada in vse se vežba v flegmatični brezdelnosti, vprav kakor za časa Horacija Flacca. Flegmatičen in apatičen je ta narod v nekaterih stvareh vzlic vsej svoji južnjaški vročernosti. Naj teko na Daljnem vzhodu celi potoki krvi, naj se danes ustavijo vse železnice v Italiji, naj se zruši Rim, tukajšnjega človeka zaradi tega nikdar ne bo bolela glava. On bere brzoglavne vesti svojih lokalnih listov z istim občutkom, kakor so na primer Slovenci svoj čas čitali ljubljanskega "Ježa" ali pa tržaškega "Škrata" — edinole za zabavo. V notranjščino ga ne gane noben še tako važen dogodek, zapisan morda v zgodovinsko knjigo s krvjo in smrtjo; najbolj banalna anekdota se mu zdi mnogo bolj zanimiva...

Večer se zgrinja nad zemljo osvetljuje dan in zatemnjuje noč, vedno ponavljajoče se čudo narave. Pinijske, platane in akcije mečejo gigančične sence, v njih se vije peščena pot. Pripodijo se jezdec. Kakor plamen švigajo iskri vrance; na njih vitke, cvetoče južne hčerke; v kodrih imajo karminaste tulipane; poleg njih jezdi petorica od ljubezni bolnih viteзов, ki sledijo vsaki kretnji svojih varovank — Ali bdiš, ali snivaš? Po glavi se ti podijo donkišotski viteški romani...

V palmovih gajih sanja mladeniški svet v prvi ljubezni. Povsod ljubezni širom zemlje, koder sije solnce. Šumenje valovja, vzbujajoči se spomini, svežost južnega ozona, neprestano crikkanje vseh mogočih glasov, vse to se preliva v grandiozen kaos in s čudno močjo mi udarja na živce. Z neodoljivo silo me zavleče na senčno klopico, glavo naslonim ob deblo mogočnega drevesa in pred sabo gledam na vrsto kratkih dni, ki sem jih preživel pod azurnim svodom neapeljskim: podnebje premilo, loke prebuje, šepetanje valovja preuspavajoče, da bi mogel tu uspevati zarod delaven, krepak in čil. Vsi smo umrjoci in treba nam borbe, da ostanemo jaki. Kjer ozračje tako mehko in balzamično boža naše čelo, tam nam izsrka mozeg iz okostja. Tu, ob nabrežju Partenopinem, bi moral človek napeti gigančične moči in sile, da bi se upiral izčrpajočim vplivom preljubke matere narave. Nobenemu izmed narodov, ki so bili dalje časa v posesti teh elizijskih poljan, se ni posrečilo: Grki, Rimljani, Normani — vsi so podlegli enaki usodi! V Neaplju se ne da snovati, ustvarjati; tu more človek samo snivati in uživati.

KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE

ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014. — Moderno zdravljenje
 BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis
 vnetja in spolne bolezni.
 KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — oslabelost
 SRCE. Srčne napake — hibe.
 ŽELODEC. Čreva — kislina — jetra.
 Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira, profesorju Glassner, zdravniku univerze na Dunaju.
 KOSTNE BOLEZNI. Sušica.
 REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.
 GRLO, NOS, UHO. Zdravljenje mrzlice.
 ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)
 OTROSKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost.
 NERVOZA Glavobol.
 Zarki X — Diatermia — Zarki ultravioleto
 LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur —
 Izpuščaji — lišaji.
 Lastni sanatorji z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo
 GOVORIMO SLOVENSKO
 Urnik: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.
 Pregled SAMO \$ 3.-
 Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017
 ORDINIRA od 10 do 12 i 14 do 20 SATI

DARUJEM

JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"

bovečano sliko v barvah za vseh 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih
 Sava Johanović — San Martín 608, Buenos Aires

ZA POUK IN ZABAVO

Nekaj zanimivega o rastlinah

Kakor vemo, sestoje rastline (kakor vse, kar je živega) iz stanic. Rast je možna samo na ta način, da se stanice pomnožijo ali povečajo. Množitev stanic se dogaja z delitvijo. Toda po tej se prostornina rastline ne poveča bogve kako znatno. Kar vidimo kot rast, je posledica povečanja stanic samih, pri čemer sodelujeta v prvi vrsti seveda voda in druga stanična tvar. A te tvarine same ne zadostujejo rasti. Treba je še drugih. Da homo to bolje pojmovati, se spomnimo na neke druge pojave, ki so v zvezi z rastlinskimi življenjem.

Znano je, da se pri naših sobnih rastlinah stebila in listi obračajo proti svetlobi, oziroma soncu. Ta pojav vidimo pri vseh rastlinah, ki so obsvetljene enostransko. Imenujemo ga "fototropizem" oziroma "heliotropizem" (obračanje proti luči, oziroma soncu). Če pritrdimo klič ovsu vodoravno, se bo njegov vršiček že po kratkem času upognil navzgor in tako bo tudi raste. Nasprotno rastejo korenine vedno navzdol. To gibanje, na katero vpliva zemeljska težnost, imenujemo "geotropizem" (obračanje proti zemlji).

Če opazujemo rastlino, kako se obrača proti svetlobi, dobimo vtis kakor da dela to "zavestno", da bi prešla čim več svetlobe. Toda takšne "zavestnosti" ne moremo priznavati niti nižjim živalim, kaj šele rastlinam. Naravoslovec je torej moral iskati druge razlage. In našel jo je v nali-kah z rastjo in življenjem živalskih bitij.

V zadnjih letih čujemo mnogo o čudovitih vplivih hormonov, ki jih živalsko telo vsebuje v silno majhnih količinah, a so za njegov obstoj vendarle neobhodno potrebne. Tako ni bilo daleč do domneve, da morajo tudi pri rastlinah tako važne življenske pojave kakor rast voditi in urejati podobne snovi. In v resnici so v novejšem času odkrili snov, ki je za rast rastlin odločilnega pomena. Dobila je ime "avksin", rastna snov, a preiskali so jo posebno holandski učenjaki, kakor oba Went, Kogel, Haagen i. dr.

Odkrijte se je pričelo z ugotovitvijo, da se fototropizem pojavi že tedaj, če osvetlimo enostransko samo vršič rastline. Vršič bo torej vevaležen za rast takšnega bitja. In to so tudi dokazali: že odrežemo kali — najbolje kali ovsu ali korusu — vršič, preneha kal rasti, vsaj za dve, tri ure. Če vršič spet položimo na kal, prične v kratkem znova rasti. Rest pa preneha — če damo med vršič in stebelce tuje telo. Ker bo za rast važna snov v vršiču, jo torej izločimo iz njega, in sicer tako, da položimo vršiček v mehko želatino. Snov preide v želatino in že položimo listič tako preparirane želatine na rastlino z odrezanim vršičem — kaj se bo zgodilo? Rastlina bo začela tudi brez vršiča takoj rasti. Da si svoje domneve o rastni snovi še bolj utrdimo, položimo listič samo enostransko. Opazili bomo, da prične rastlina rasti in se kriviti na nasprotno stran.

Heliotropizem in geotropizem sta torej le posledice dejstva, da je rastne snovi v določenih delih rastline posebno "dosti" in povzroča tu pospešeno podaljšanje stanic.

Ko so tako ugotovili, da obstoji v rastlinah dejansko neki "hormon" rasti, so šli na delo, da ga pridobijo v kemično čisti obliki, oziroma da ugotovijo njegovo naravo. Do tega je bila še

Kip v cerkvi Notre Dame v Parizu, ki predstavlja usmiljeno sestro Katarino Lahouré, katere je bila pred nedavnim proglašena za svetnico.

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆
dolga pot. Pred vsem so z novimi poskusi dognali, da učinkuje ista snov na rast vseh rastlin. Z vršiči ovsu pripravili kosček želatine je učinkoval n. pr. enako tudi na zlatice in trave. Imenovali so ga "fitohormon", rastni hormon. Nadaljnje važno odkritje je bilo to, da ta rastni hormon ne obstoji samo v rastlinah, temveč v veliko bolj koncentrirani obliki tudi v slinah in seču ljudi. V litru seča je bilo za kakšno 2 mg tega hormona. Z veliko težavo in prevečnostjo so ga kemično izločili in pridobili v čisti, kristalizirani obliki. Kdor se zanima za kemične formule in označbe, naj izve, da gre za "trioksidkarbonsko kislino". Dali so ji tudi ime "avksin". To je zelo stanovitna snov, ki prenese celo milijonletne spremembe rastlin v premo — našli so jo namreč tudi v premo-gu.

valsko telo sploh, še ni dognano. Na vsak način ne izvira niti iz ogljikovih hidratov niti iz beljakovin v naši hrani, temveč iz maščob (lipoidov). Nekega dne so ga našli v posebno velikih množinah (v resnici gre seveda za kaj majhne množine) v jetrih miši in kološi. Mogoče tedaj jetra posredujejo nabiranje avksina v seču.

MIKROSKOP ZA KINEMATOGRAFIRANJE BAKTERIJ

Na Kolumbijskem vseučilišču je neki ruski inženir predvajal nov mikroskop, ki je v ameriškem znanstvenem svetu zbudil veliko pozornost.

Pri opazovanju najmanjših bakterij z desedanjimi mikroskopi so bile doslej velike ovire, ker jih ultravioletni žarki, ki padajo vanje, kakoj usmrtijo. Novi aparat pa je skonstruiran tako, da sprejema le infrardeče žarke, v katerih se mala bitja dobro počutijo. Ker bi jih pa v teh žarkih ne videlo človeško oko, jih skozi mikroskop snema filmska kamera na filmski trak s primerno občutljivo plastjo.

S pomočjo tega mikroskopa so snemali že prizore iz življenja mikroorganizmov, o katerih nismo do danes vedeli skoraj ničesar, n. pr. bacila nahoda in povzročitelja otroške paralize.

Zobozdravnika
Dra. Dora Samojlovich de Falicov
Dr. Félix Falicov
Dentista
Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

Kratke vesti s Primorskega

Ravnatelj bivše tiskarne "Edinosti" v Trstu g. Franc Babuder je umrl 21. marca v Trstu.

Novoga brigadirja so dobili na Prosek pri Trstu. Mož je iz Istre doma in je takoj dobro začel: prepovedal je sleherni slovensko petje v vasi.

Aretirali so v Borštu nekega fanta, ker so našli na njegovem domu letake v spomin Bidovca in tovarišev, ustreljenih v Bazovici.

S sekuro je nagnal davčnega izterjevalca, ki mu je hotel zarubiti edineprešička, kmet Ivan Ribarič (po domače Lik) iz Vodice. Izterjevalca je rešil revolver, iz katerega je začel streljati, Ribarič pa bo pidišel pred sodnika.

Osem dni sta bila zaprta brata Anton in Dragutin Gaberšnik iz Vodice, ker sta razpečevala koledar "Danico" — tiskan z dovoljenjem italijanskih oblasti v Gorici.

Tiskar Bizjak iz Postojne in še neki njegov tovariš sta zaprta v rimski jetnišnici Regina Coeli in bosta prišla baje pred posebni tribunal. Ostale postojnjane, ki jih je bila policija aretirala pod pretezo, da vohunijo, so v prvih dneh aprila izpustili na svobodo.

V Lokavcu pri Čepovanu je grana-ta, ki je ostala že iz vojnega časa, razmesarila 7 letnega Ivana Brelica, ko se je z njo igral blizu hiše.

V Podbrdu prireja fašistični dopoln-lavoro razne zabave v dvorani Toma-ža Groharja, ki je bil obsojen na 20 let ječe. Kot igralke pri fašistovskih prireditvah nastopajo tudi nekatera domača dekleta.

Rad veliki sleparij sta bila areti-rana v Kozini podežat Depanger in občinski tajnik.

V Volčjem gradu pri Komnu so karabinerji aretirali absolviranega srednješolca Zdravko Kanteja, ki se je vrnil domov iz Celja, kjer je bil študiral. Odvedli so ga v Gorico.

Anton Cingerle, star 19 let iz Ose-ka pri Šempasu je bil kaznovan na 6 mesecev zapora in 600 lir denarne kazni, ker je lovil brez predpisanega dovoljenja.

V Gorjah pri Cerknem je zgorela Francu Golobu lopa, kjer je imel shra-njeno orodje in krmo. Sumijo, da so ogenj podtaknili njegovi osebnim sovražnikom.

Franc Vouk je bil odsojen v Gorici na 3 meseca zapora in 4000 lir denar-ne kazni ter na plačilo 2007.50 lir ne-plačanih taks radi nedovoljene žga-njekuhe.

V Pulju so ukinili tramvajski pro-met in uvedli avtobuse, kot bodo in so že to storili v ostalih mestih Ju-lijske Krajine.

Velik požar je upepelil v Šempasu senik posestnice Tereze Rijavec. Radi močne burje pa se je požar razširil tudi na sosednjo hišo Franca Pelico-na. Škoda je cenjena na 20.000 lir.

ZA KRATEK ČAS

Skromnost.

Nameščenec: „Gospod ravnatelj, prosim prav prijazno, da bi mi dali jutri ves dan prosto.“

Ravnatelj: „Kaj, cel dan dopusta hočete ob času, ko je toliko dela.“

Nameščenec: „Prosim lepo, gospod ravnatelj, jutri imam proroko in bi bil prav rad zraven...“

POZNALEC PISAVE.

Muha je padla v črnilnik gospoda profesorja Zgube. Profesorjev sinček Ahacek je rešil živalico iz črne po-vadnji in jo postavil na del papir. — Po daljšem opazovanju je zaklical: „Mamica, glej muho! Prav tako piše, naš papa.“

NJEGOV SKLEP

Gasper: „Ako pijem, ne morem de-lati. Zato sem sklenil —“

Ožbovt: „— opustiti pijačo?“

Gasper: „Ne, ne, pač pa delo...“

Dragi starši!

Kaj je za Vas od največje važnosti? Brez dvoma: dobra vzgoja Vašega otroka. Brez posebnih stroškov in z vsem zaupanjem lahko izročite svojega sinčka na vzgojo sloven-skemu zavodu.

ASILO LIPA, Villa Madero, C. G. B. A. (Bs. Aires)

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi. Vsako nedeljo se

PLEŠE

Lepi prostori, pripravi za svatbe — Prenosišča \$ 0.70 Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

PATERNAL

EMIL ŽIVEC
Osorio 5085

Restaurant "Europeo"

Edino znano shajališče naših rojakov v mestu
Prvovrstna postrežba na evropski način
Vsak večer svira

POPOLN TAMBURAŠKI ZBOR

kakršnega naši rojaki še niso imeli prilike slišati v Južni Ame-riki. Ob spremljevanju tamburic se prepevajo naše lepe pesmi. Za obisk se priporočata vsem slovenskim rojakom

DIVIĆ IN BATISTIĆ
Lastnika

RECONQUISTA 542

U. T. Retiro 31 - 3895

Clínica Médica "Brown"

ZDRAVI:

SPOLNE BOLEZNI: Kapavico in sifilis

KRVNE BOLEZNI: Slabo kri in obnemoglost

ŽELODEC: Črevesne bolezni, kislino in bolezni na jetrih

Kostne bolezni, revmatizem, bolezni nosa, ušes in grla, živčne bolezni in glavobol, nadalje vse

ŽENSKÉ IN OTROŠKE BOLEZNI

X-žarki, ultravioletni žarki in diatermija
Laboratorij za krvne analize

Sprejemamo: od 10. do 12. in od 15. do 21.
Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

PREGLED SAMO 2 PESA

Almirante Brown 1039

SPOLNE BOLEZNI

Zdravimo kapavico, sifilis, kožne in krvne bolezni ter živčno in spolno slabost
Razpolagamo z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki in najnovejšimi napravami.

DIATERMIJA — X-ZARKI — ULTRAVIOLETNI ŽARKI — LABORATORIJ ZA ANALIZE

Konzultacije brezplačno

HITRO IN SIGURNO ZDRAVLJENJE BREZ BOLEČIN

POSEBEN ODDELEK ZA ŽENSKÉ

Vodijo ga specializirani zdravniki in babice — Pod ugodnimi pogoji sprejemamo bolnice v popol-no oskrbo. — Hitro zdravljenje nerednega čiščenja.

SAMO 40 PESOV

stane popolno zdravljenje kapavice

Zdravimo tudi na tedenske obroke od \$ 5.—

Gran Instituto Médico Abasto

3284 - CORRIENTES - 3284

II. nadstropje

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.

Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

Miss Hella Mono, angleška plesalka, ki je zapletena v afero Staviskega, čigar dragulje je bila nesla v London.

